C/2024/1480

13.2.2024

Nimen rekisteröintihakemuksen julkaiseminen maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 50 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla

(C/2024/1480)

Tämä julkaiseminen antaa oikeuden vastustaa hakemusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 ([1]) 51 artiklassa tarkoitetulla tavalla kolmen kuukauden kuluessa tästä julkaisemisesta.

YHTENÄINEN ASIAKIRJA

”Странджански билков чай / Strandzhanski bilkov chay”

EU-nro: PDO-BG-02851 – 7.6.2022

SAN (X)SMM ( )

1. **[SAN:n tai SMM:n] nimi tai nimet**

”Странджански билков чай / Strandzhanski bilkov chay”

2. **Jäsenvaltio tai kolmas maa**

Bulgaria

3. **Maataloustuotteen tai elintarvikkeen kuvaus**

3.1. *Tuotelaji*

Luokka 1.8 Muut liitteeseen I kuuluvat tuotteet (mausteet jne.)

3.2. *Kuvaus 1 kohdassa nimetystä tuotteesta*

”Странджански билков чай / Strandzhanski bilkov chay” on lehdistä ja kukista valmistettava teelaji, joka saadaan huulikukkaiskasvien (Lamiaceae) heimoon kuuluvasta kasvista, jonka tieteellinen nimi on *Sideritis syriaca* ja jota kasvatetaan Strandzhan massiivin alueella. Laji sisältyy Bulgarian kansallisen punaisen listan osaan 1 äärimmäisen uhanalaisena lajina. Sitä viljellään taimista, jotka on tuotettu Strandzhan luonnonpuistossa.

Yrtti kasvaa kupolin muotoisina mättäinä, jotka laajenevat tasaisesti istutusvuoden jälkeen ja joihin kehittyy puumainen juuristo. Lehdet ja kukkavarret kasvavat maanpinnan tasolla olevista juurimuodostumista. Mättäät kasvavat halkaisijaltaan 100-senttimetrisiksi tai suuremmiksi ja 30–35 cm korkeiksi. Niissä on jopa 120 kukkavartta, jotka kasvavat ja kukkivat toukokuusta lokakuuhun. Maanpinnan tasolla olevista haarautumismuodostumista kasvaa kukkavarsia 7–9 cm:n välein. Kukkavarsissa on 2 tai 4 symmetrisesti sijaitsevaa soikeaa lehteä. Kukkavarsien yläosassa on sydämenmuotoisia lehtiä, joiden yhteydessä kasvin kukat sijaitsevat. Viljeltyjen kasvien kukkavarret ovat 5–25 cm pitkiä – hieman pidempiä, jos alueella sataa usein. Lehdet ja kukkavarret ovat pehmeitä ja taipuisia, mutta varjossa kuivattaessa niistä tulee paksumpia ja jäykempiä.

Kasvin lehdet ja varret ovat valkoiseen vivahtavan vihreitä, ja niissä on hienoja harmaanvalkoisia karvoja. Jokainen kukinto koostuu vaaleankeltaisista kukista ja 8–12 pienestä mustasta siemenestä.

Kemialliset parametrit: Fytokemialliset analyysit osoittavat, että kasvissa on monenlaisia bioaktiivisia aineita. Esimerkiksi 33 tunnistetun fenolisen yhdisteen osalta Strandzhan kasvistoalueelta otetuissa *Sideritis syriaca* -näytteissä seuraavien määrä on varsin suuri: 16,65–18 mg/g kofeiinihappoekvivalentteja (CAE) fenolien kokonaismäärästä ja 2,79–5,73 mg/g RE flavonoideja viljellyissä kasveissa.

([1]) EUVL L 343, 14.12.2012, s. 1.

Teeksi kuivatun kasvin kosteuspitoisuus on enintään 9–10 prosenttia. Tuotteen värin intensiteetti on keskitasoa: 12–18 EBC-yksikköä (European Brewery Conventionin mukaisesti).

Kasvin lehdet ja kukat keitetään valmistettaessa juotavaa teetä. Se on sellaisenaan hieman makeaa, ilman hunajan tai sokerin lisäämistä. Teen väri vaihtelee keltaisesta kellertävän punaiseen. Hienostuneessa aromikirjossa yhdistyvät vivahteikkaasti limetinkukat ja basilika, minttu, sitruunamelissa ja kuivatut hedelmät. Yrtille ominainen aromi on pysyvä. Se on selvästi havaittavissa yrttiteetä juotaessa ja myös yrttiä korjattaessa ja kuivattaessa. Aromi säilyy pakatussa tuotteessa, kun yrttiä säilytetään asianmukaisesti kuivassa ja pimeässä.

Teejuoman antioksidanttiaktiivisuus on vähintään 1 990 mmol/l.

3.3. *Rehu (vain eläinperäiset tuotteet) ja raaka-aineet (vain jalostetut tuotteet)*

—

3.4. *Erityiset tuotantovaiheet, joiden on tapahduttava yksilöidyllä maantieteellisellä alueella*

Kaikki sadonkorjuuta edeltävät viljelytoimet ovat täysin manuaalisia ja tapahtuvat maantieteellisellä alueella.

Vaihe 1. Yrtin viljelyyn tarvittavien taimien tuotanto.

Vaihe 2. Kasvin kasvattaminen.

Vaihe 3. Kukkavarsien poimiminen ja kuivaaminen.

Vaihe 4. Kuivurista poistaminen ja pakkaaminen.

3.5. *Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, viipalointia, raastamista ja pakkaamista koskevat erityiset säännöt*

Tuottajat pakkaavat kuivatun tuotteen paikan päällä ja käyttävät erityyppisiä pakkauksia, esimerkiksi 40/30/13 cm:n pahvilaatikoita, paperipusseja, jolloin kunkin pakkauksen nettopaino on 250 g ja tuote soveltuu pidempään säilytykseen ja jatkojalostettavaksi muiksi tuotteiksi, valkoisia paperisia kirjekuoria, joiden vähimmäiskoko on 16/22 cm ja joihin mahtuu tuotetta 25–50 g, ja muuntyyppisiä pakkauksia tarpeen mukaan.

Lopputuote lajitellaan koon ja käyttötarkoituksen mukaan. Varsien on oltava ehjiä, kun tuote luovutetaan kuluttajille. Kun varret rikotaan, tuotteelle ominainen miellyttävä aromi voimistuu. Tuotteen pakkaaminen tilalla heti kuivurista poistamisen jälkeen on hyvä tapa varmistaa, että kukkavarret pysyvät ehjinä. Lisäksi käytäntö suojaa aistinvaraisia ominaisuuksia ja ominaispiirteitä.

3.6. *Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, merkitsemistä koskevat erityiset säännöt*

Vakiovaatimusten mukaisten merkintöjen lisäksi etiketissä on tuottajan tunnus sekä rekisterinumero ja eränumero. Keskellä on tärkein ilmaisu ”Странджански билков чай” [Strandzhanski bilkov chay]. Sen ylä- tai alapuolella on ilmaisu ”Suojattu alkuperänimitys”. Etiketit sijoitetaan kannen keskelle tai pussin molemmin puolin. Etiketit ovat pieniä tai suuria pakkauksen mukaan.

4. **Maantieteellisen alueen tarkka rajaus**

Strandzhan maantieteellinen alue käsittää kaikkien seuraavien viiden kunnan asutusalueet: Malko Tarnovo, Primorsko, Sozopol, Sredets ja Tsarevo. Viljelyyn olisi käytettävä vain sopivaan ilmansuuntaan päin olevia maa-alueita, joiden maalajit ovat kasville soveltuvia (emäksiset maat, jotka voivat sisältää myös kalkkikiveä), eli maita, jotka muistuttavat kasvistoon liittyviltä piirteiltään mahdollisimman paljon *Sideritis syriaca* -kasvin luontaisia kasvualueita.

5. **Yhteys maantieteelliseen alueeseen**

5.1. *Maantieteellisen alueen erityisyys*

Strandzhan massiivin erityinen ilmasto ja maantieteellinen sijainti ovat syynä siihen, että maantieteellisellä alueella on säilynyt ja selviytynyt jääkauden jälkeen suuri määrä tertiäärikauden reliktilajeja. Osa on alueella kotoperäisiä, kuten mustikka ja puolukka, *Rhododendron ponticum* (turkinalppiruusu), Strandzhan suopayrtti, ja 53 muuta kasvilajia. Näihin kuuluu myös *Sideritis syriaca*, josta ”Странджански билков чай / Strandzhanski bilkov chay” saadaan. Kasvi kasvaa maantieteellisen alueen tietyillä mailla. Syksyn ja varhaiskevään hallat sekä jopa ankarat mutta lyhytaikaiset

pakkaset ovat erityisesti viljellylle yrttiteekasville vähemmän haitallisia kuin muille kasveille. On aivan selvää, että yrtillä on paremmat selviytymis- ja uusiutumisominaisuudet. Kuivina kesäpäivinä aamukaste ja -usva haihtuvat nopeasti, vaikka auringonpaiste olisi vähäistäkin. Myös tämä on suotuisaa. Kasvit ottavat karvaisten varsiensa ja hyvin kehittyneiden lehtiensä kautta kosteutta ainoastaan tarpeen mukaan, jolloin niiden väri muuttuu tummanvihreäksi tai vaaleankeltaiseksi.

Kasvi syntetisoi yli 20:tä bioaktiivista ainetta. Samoin kuin yrtille ominainen aromi, nämä johtuvat kasvin morfologisista ominaisuuksista sekä seuraavista abioottisista ja bioottisista tekijöistä:

1) Alueen kuohkeiden karstimaiden mineraali- ja bakteeripitoisuus.

2) Maantieteellisen alueen auringonpaisteen enimmäismäärä, joka on > 1 500 kW/m^2 vuodessa (maan keskiarvo on 1 110–1 420 kW/m^2). Kautta vuoden auringonpaisteen vaikutuksia tasoittavat eteläkaakkoiset lämpimät, kosteat merituulet ja etelälounainen Strandzhan metsien läpi puhaltava tuuli, josta käytetään perinteisesti nimitystä ”valkoinen tuuli”. Näiden luonnollisten ilmasto-olosuhteiden sekä lämpimän syksyn ja leudon talven aikaisten lyhyiden sateisten kausien ansiosta fotosynteesiin on käytettävissä enemmän aikaa ja kasvin olot ovat vakaat.

3) Kuivuuteen liittyvät alueen erityispiirteet, erityisesti kukkavarsien kukinnan ja kypsymisen aikana toukokuusta lokakuuhun. Tämä on suotuisa tekijä aromaattisten aineiden syntetisoinnin kannalta.

4) Viljelmillä tavattavien luonnollisten pölyttäjien suuri määrä. Esimerkiksi kymmenet luonnonvaraiset mehiläislajit sekä tulikärpäs- ja kovakuoriaislajit auttavat ristipölytyksessä. Nimenomaan lentävät hyönteiset kuljettavat siitepölyä kukasta kukkaan ravintoa kerätessään ja hedelmöittävät siemenet. Näin lajin jälkeläisistä tulee elinvoimaisempia ja sen geneettinen resistenssi kasvaa. Yrtin tuotanto yhdessä mehiläisyhdyskuntien hoidon sekä viiniköynnöksien ja muiden viljelykasvien viljelyn kanssa on tämän vuoksi paikallisten tuottajien suosima maatalouden ympäristökäytäntö.

5.2. *Inhimilliset tekijät*

Se, että ihminen soveltaa hyväksi osoittautunutta käytäntöä kasvin viljelyyn olosuhteissa, jotka vastaavat hyvin läheisesti sen luontaista kasvuympäristöä, on ratkaisevan tärkeä tekijä kasvin säilymisen ja lisääntymisen kannalta. Käytännön mukaan viljelyyn valitaan sopivimmat maa-alueet ja (emäksiset) maat, jotka kalkitaan tarvittaessa. On myös tärkeää tuottaa ja istuttaa laadukkaita taimia ja valita siemenet, jotka kylvetään muokattuun maahan suoraan avomaalle riveihin. Lisäksi on säännöllisesti kitkettävä rikkakasvit kasvimättäistä ja leikattava ruoho rivien välistä. Kukkavarret poimitaan käsin viikoittain, kun kaste on haihtunut ja ne ovat kukkineet täysin (kesäkuusta lokakuuhun). Niiden katkaiseminen tietystä kohdasta, joka on varren kahden lehden ja niistä kasvavien pienempien kukkavarsien välillä, edellyttää erityistä taitoa. Kokeneet tuottajat pystyvät pelkkiä sormiaan käyttämällä tuntemaan sopivan kukkavarsien haurauden ja varsien kypsyyden. Tällöin latvan kuppimaisissa nivelissä olevat kukat ovat täysin auki ja niiden kärjet ovat pyöristyneet. Varsia ei voi leikata saksilla, koska silloin mukaan tulisi myös varsia, jotka eivät ole riittävän kypsiä, ja tämä heikentäisi aistinvaraisia ominaisuuksia. Lisäksi on hyvän käytännön mukaista käyttää aurinkokuivuria tai sähköllä toimivaa kuivuria. Valmistettu tuote pakataan ajoissa, yhdestä viiteen päivän kuluessa, kun jäännöskosteuspitoisuus on enintään 9–10 prosenttia. Tuote säilytetään kuivassa ja pimeässä. Jos tuote altistuu valolle, varret menettävät värinsä ja niiden laatu heikkenee.

Kaikki yrtin viljelyyn liittyvät ihmisen toimet parantavat ja pidentävät yrtin fysiologista kasvua, lisäävät satoa ja pidentävät bioaktiivisten aineiden synteesiin käytettävissä olevaa ajanjaksoa. Tämän ansiosta myös aineiden pitoisuudet ovat suurempia viljellyissä kasveissa kuin luonnonvaraisissa kasveissa.

5.3. *Tuotteen ominaispiirteet*

Странджански билков чай / Strandzhanski bilkov chay -tuotteella on erityisiä fysikaalisia, kemiallisia ja aistinvaraisia ominaisuuksia. Kemialliset parametrit osoittavat, että bioaktiivisten aineiden prosenttiosuus on viljellyissä kasveissa suurempi kuin luonnonvaraisissa kasveissa.

Spektrofotometrisella menetelmällä määritettynä tuotteen värin intensiteetti on keskitasoa: 12–18 EBC-yksikköä (European Brewery Conventionin mukaisesti).

Yrtin antioksidanttiaktiivisuus on suuri ja säilyy myös silloin, kun yrtti nautitaan teenä.

Viljeltynä Странджански билков чай / Strandzhanski bilkov chay -yrtillä on paljon voimakkaampi aromi kuin muilla samankaltaisilla yrteillä ja teen maku on miedompi ja täyteläinen. Tämä johtuu siitä, että yrtti kasvaa alemmalla sijaitsevilla alueilla (enintään 450 m:n korkeudessa) ja hyödyntää syntetisointiin auringonvaloa ja lämpöä suurempia määriä ja pidempään.

5.4. *Syy-seuraussuhde, joka yhdistää maantieteellisen alueen seuraaviin: tuotteen laatu tai ominaisuudet (kun kyseessä SAN) tai tuotteen erityislaatu, maine tai muut ominaisuudet (kun kyseessä SMM)*

Strandzhalle eli maantieteelliselle alueelle, jolla *Sideritis syriaca* -yrttiä kasvatetaan, ovat ominaisia ympärivuotiset leudot lämpötilat. Runsaimman auringonpaisteen vaikutuksia tasoittavat kautta vuoden eteläkaakkoiset lämpimät, kosteat merituulet. Strandzhan emäksiset maat helpottavat yrtin viljelyä. Maaperä voi sisältää mineraalipitoista kalkkikiveä, imeä ja vapauttaa hitaasti lämpöä ja pidättää kosteutta. Varhaiskevään ja myöhäissyksyn hallat sekä kuivien kesäpäivien aamukaste ja -usva edistävät kasvin elinkykyisyyttä ja kestävyyttä. Maantieteellisellä alueella esiintyvä kuivuus ajoittuu kasvin kukinta-aikaan, minkä ansiosta kasviin kertyy aromaattisia aineita. Näiden viljely- ja ilmasto-olosuhteiden yhdistelmä on välttämätön kasvin syntetisoimien yli 20:n biologisesti aktiivisen aineen kannalta. Tämän ansiosta teen antioksidanttiaktiivisuus on suuri.

Myös ihmisten taito viljellä tätä yrttiä pidentää bioaktiivisten aineiden synteesiä, minkä johdosta niiden pitoisuus on viljellyissä kasveissa suurempi kuin luonnonvaraisissa kasveissa. Kasvin poimimiseen käsin sekä kukkavarsien haurauden ja varsien kypsyyden tunnustelemiseen on vakiintunut käytäntö, ja nämä toimet edellyttävät erityistä osaamista. Tämä parantaa teen aistinvaraisia ominaisuuksia. Viljellystä *Sideritis syriaca* -kasvista valmistetun teen aromi on tavanomaista voimakkaampi ja maku miedompi.

Eritelmän julkaisutiedot

https://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/politiki-i-strategii/politiki-po-agrohranitelnata-veriga/zashiteni-naimenovaniya/strandzhanski-bilkov-chaj/